

să slujească, într-adevăr, înnobirii omului. În critica noastră mai dăinuie încă un spirit căldut, de grup, slabă exigență ideologică și chiar artistică — toate acestea împiedicând prezentarea și analizarea cu obiectivitate a creației literar-artistice.

Critica literară trebuie, în primul rând, să fie un instrument exigent de analiză a creației artistice și de orientare a ei în spiritul concepției științifice, materialist-dialectice a partidului nostru. Ea trebuie să promoveze în mod cel mai ferm o literatură angajată, pătrunsă de un autentic spirit revoluționar, de idealurile nobile ale umanismului nou al societății noastre. În același timp, critica trebuie să ia poziție hotărâtă față de ideile și orientările greșite din anumite lucrări literare, inclusiv împotriva tendințelor de a imita unele „mode” trecătoare din alte țări, care n-au nici o contingență cu realitățile noastre, cu specificul național.

O importanță deosebită trebuie să acorde critica literară valorificării moștenirii culturale a trecutului. Punind în valoare tot ceea ce s-a creat mai înainte de-a lungul anilor în domeniul literaturii și artei, să pornim de la criteriile științifice ale materialismului dialectic și istoric, evidențiind orientarea creației, felul în care ea a reflectat ideile timpului, cerințele obiective ale dezvoltării societății în perioada respectivă. Trebuie să promovăm în critică o delimitare netă față de curentele de idei retrograde, reacționare din unele lucrări literare, precum și față de unele laturi negative ale activității și creației unor personalități cu caracter contradictoriu din istoria culturii noastre. Numai așa critica literară poate contribui la reliefarea a ceea ce este un adevărat prețios în bogata noastră moștenire literară, își poate aduce contribuția la dezvoltarea continuă a patrimoniului nostru cultural.

O importanță deosebită pentru stimularea și orientarea creației literar-artistice are dezvoltarea unui climat de înaltă principialitate și exigență comunistă, a unei atmosfere de colegialitate și respect reciproc în întreaga viață a Uniunii scriitorilor. Principiile eticii și moralei socialiste, ale conviețuirii sociale, valabile pentru toți cetățenii țării, trebuie să fie cu atât mai mult aplicate și respectate în relațiile dintre scriitori, dintre creatorii de artă, ținând seama că ei sînt chemați să promoveze și să cultive prin chiar operele lor aceste principii. În viața scriitoricească trebuie să domine un spirit de muncă avansat, excluzîndu-se cu desăvîrșire disputele și atacurile personale neprincipiale, spiritul de grup, profund dăună-

Scrisoarea adresată tovarășului de Conferința națională

Participanții la Conferința națională a scriitorilor — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, aparținînd tuturor generațiilor — se folosesc și de acest prilej pentru a-și mărturisi adîncă recunoștința pentru grija și prețuirea cu care sînt cinstite de către partid, de către dumneavoastră personal, strădaniile lor pe tărîmul creșterii literaturii române.

Conferința a analizat, cu înaltă principialitate comunistă, împlinirile și nerealizările creației și vieții literare în ultimii patru ani, ceea ce s-a făcut pentru mai buna cunoaștere a realității și intensificarea legăturilor cu făuritorii de bunuri materiale. Discuțiile pe marginea dării de seamă a Consiliului Uniunii scriitorilor, a Tezelor Conferinței naționale, a Programului dezvoltării literaturii contemporane au arătat limpede preocuparea slujitorilor condeului de a reflecta mai cuprinzător și mai profund în operele lor lupta de veacuri a poporului nostru pentru păstrarea ființei naționale și pentru dreptate socială, eroismul cotidian al constructorilor socialismului, viitorul de aur al patriei. Această preocupare statornică, înaripată de îndemnurile și indicațiile neprețuite pe care ni le-ați dat în atitea rînduri, a dus la succesele incontestabile înregistrate în poezie, proză, dramaturgie, literatura pentru copii și tineret, critică și istorie literară, în domeniul traducerilor, în activitatea publicistică. Literatura și-a îndeplinit astfel, în bună măsură, vocația de formare și modelare a conștiințelor în spiritul umanismului revoluționar.

O condiție hotărîtoare a acestui bilanț rodnic o constituie climatul prielnic în care se desfășoară viața spirituală în țara noastră, libertatea de creație care stimulează înflorirea nestîmjenită a tuturor talentelor reale, unite în efortul nobil de a ridica literatura la înălțimea faptelor săvîrșite pe marile șantiere ale socialismului. Știm că acest climat, instaurat după Congresul al IX-lea al partidului, vi se datorează

lor intereselor progresului literaturii și artei. Este necesar să se facă totul pentru crearea unui puternic front literar unit, care să-și consacre talentul, energiile, forța creatoare făuririi unei literaturi demne de epoca pe care o trăim, demnă de minunatul nostru popor. Eforturile trebuie îndreptate spre crearea în rindurile obștii scriitoricești a unei puternice întreceri și emulații pentru a da patriei opere cât mai valoroase, pentru a îmbogăți patrimoniul nostru cultural național. Criteriul de bază al aprecierii scriitorului trebuie să fie opera sa, poziția lui ideologică, politică și morală oglindită în această operă.

În această privință un rol deosebit trebuie să-l aibă Uniunea scriitorilor, asociațiile Uniunii. Ele trebuie să asigure participarea activă a tuturor scriitorilor la dezbaterile și discutarea, într-un climat de principalitate și exigență, a problemelor creației literare.

După cum se cunoaște, în țara noastră, în procesul adâncirii continue a democrației socialiste, al sporirii atribuțiilor organismelor obștești în viața societății, a fost adoptată, printre altele, și măsura desființării cenzurii. Aceasta este o expresie grăitoare a climatului de largă libertate de creație asigurat în România, a încrederii deosebite pe care partidul și statul o acordă tuturor celor ce lucrează în sfera publicisticii, a literaturii și artei. Fără îndoială însă că această situație nouă implică și o înaltă răspundere, în primul rînd din partea celor ce scriu și, în același timp, din partea mijloacelor de informare în masă, a editurilor, a instituțiilor de artă, ca și a asociațiilor și uniunilor de creație. Consiliile de conducere ale publicațiilor, editurile, ca și organele de conducere ale Uniunii scriitorilor trebuie să manifeste o profundă principalitate ideologică și discernămint în aprecierea lucrărilor încredințate tiparului, astfel încît acestea să contribuie efectiv la opera de educație revoluționară a maselor, împiedicîndu-se cu hotărîre apariția unor lucrări de natură să exercite o influență negativă asupra conștiinței oamenilor, să propage idei și concepții străine spiritului general al societății noastre. Trebuie să fie clar că editurile și revistele literare aparțin Uniunii scriitorilor și Consiliului Culturii și Educației Socialiste — și nu unor persoane particulare și, ca atare, ele trebuie să slujească intereselor generale ale dezvoltării literaturii, ale îmbogățirii culturii noastre socialiste. Consiliile de conducere ale revistelor și editurilor trebuie să conducă aceste organe și instituții cu cea mai mare fermitate, în spiritul ideologiei și politicii partidului nostru.

NICOLAE CEAUȘESCU *a scriitorilor*

În primul rînd dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe secretar general, grijii pe care ați manifestat-o neabătut pentru valorile perene ale culturii noastre, încrederii în responsabilitatea oamenilor scrisului.

Subliniînd realizările remarcabile obținute în acești patru ani, documentele supuse dezbaterii și intervențiile participanților la conferință nu au ocolit neîmplinirile de ordin ideologic și artistic ale unor lucrări. Au fost criticate pe drept cuvînt și unele aspecte ale vieții literare, cerîndu-se cu fermitate unirea tuturor forțelor scriitoricești, instaurarea unor relații de colaborare și respect reciproc în cadrul breslei, înlăturarea oricăror manifestări neprincipiale în reuniunile noastre și în paginile revistelor literare și de cultură.

În documentele conferinței și în discuții, un loc important a revenit activității obștești desfășurate în mare măsură din inițiativa și în organizarea uniunii și asociațiilor de scriitori. În perioada analizată au dobîndit o și mai mare amploare contactul nemijlocit cu oamenii muncii, sprijinul dat cercurilor și cenaclurilor literare, participarea la Festivalul național „Cîntarea României”. Slujitorii condeiului au demonstrat și în felul acesta că sînt adevărați artiști-cetățeni, martori și părtași la vastul proces de făurire a unei lumi noi, cîștigîndu-și prețuirea și dragostea milioanei de cititori de pe întreg cuprinsul țării.

Onorîndu-ne cu Mesajul dumneavoastră în acest moment de bilanț și perspectivă a muncii noastre scriitoricești, ne-ați adresat vibranta chemare de a crea o literatură pătrunsă de patosul revoluționar al prefacerii materiale și spirituale a pămîntului românesc. Vă asigurăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că vom face totul pentru a răspunde cu cinste acestei chemări, pentru a fi la înălțimea timpului eroic pe care-l trăim, a misiunii pe care ne-ați încredințat-o, a încrederii cu care ne-ați investit.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A SCRITORILOR

Răspunderi deosebite revin în îndrumarea creației literare organizațiilor de partid, ca și organelor de partid pe teritoriul cărora își desfășoară activitatea asociațiile scriitoricești. Ca în întreaga noastră viață socială, și în domeniul literaturii și artei trebuie să se manifeste cu putere rolul politic conducător al partidului, asigurând orientarea justă a creației în spiritul ideologiei noastre revoluționare, al intereselor generale ale societății socialiste. Afirmarea rolului conducător politic al partidului constă în asigurarea participării active a scriitorilor la viața politică a societății, la realizarea unei literaturi legate de popor, pusă în slujba patriei, a socialismului.

De asemenea, sarcini importante revin Uniunii Tineretului Comunist, organizațiilor sale, în educarea politico-ideologică a tinerilor scriitori, în formarea lor în spiritul concepției revoluționare a partidului nostru, în stimularea preocupării lor pentru abordarea în operele literare a problemelor majore ale construcției socialiste.

Uniunea, asociațiile scriitoricești trebuie, de asemenea, să se preocupe de dezvoltarea contactelor dintre literatura noastră și literatura altor popoare, să acționeze pentru întărirea prieteniei și colaborării scriitorilor din România cu scriitorii și creatorii din alte țări. Acționând în spiritul întregii politici de pace și colaborare a partidului și statului nostru, slujitorii scrisului din România socialistă trebuie să se aplece permanent în rindurile luptătorilor pentru afirmarea nobililor idealuri de pace și progres, de libertate și independență ale popoarelor, să militeze activ, prin operele lor, pentru transformări innoitoare în viața societății omenеști, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Trăim o epocă deosebit de complexă și contradictorie, cind pe arena mondială se înfruntă două tendințe diametral opuse. Se afirmă, pe de o parte, cu tot mai multă hotărîre voința popoarelor de a pune capăt vechii politici de dominație și asupra, de a trăi libere și independente, într-un climat de înțelegere și colaborare. Pe de altă parte se accentuează criza economică mondială, continuă manifestările politicii de inegalitate și amestec în treburile interne ale altor state, de consolidare și reimpărțire a sferelor de influență. Pe diferite meridiane ale globului au apărut noi conflicte și stări de încordare, cursa înarmărilor cunoaște proporții fără precedent — toate acestea primejduind tot mai grav libertatea, securitatea și independența popoarelor, pacea întregii lumi. În aceste condiții, imperativul suprem al zilelor noastre este unirea și conlucrarea tot mai strînsă a popoarelor, a forțelor înaintate de pretutindeni pentru a împiedica agravarea situației internaționale, pentru a impune pacea și destinderea, pentru a asigura salvaguardarea celui mai fundamental drept al oamenilor — dreptul la viață, la pace, la existență liberă și demnă.

Literatura și arta din țara noastră trebuie să joace un rol activ în această direcție. Este o îndatorire de onoare pentru slujitorii scrisului de a milita neobosit spre a face larg cunoscute în lume mesajul umanist, de prietenie, înțelegere și colaborare al poporului român, dorința sa de pace, de destindere și securitate internațională. Arta și literatura noastră sînt, de asemenea, chemate să militeze ferm împotriva oricăror tendințe, existente pe plan internațional, de a folosi mijloacele nobile ale literaturii și artei ca instrumente de învrăjbiere între națiuni, de cultivare a obscurantismului, a neofascismului și rasismului. Scriitorii din România trebuie să afirme și să promoveze, prin creațiile lor și prin întrega lor activitate, principiile fundamentale ale politicii partidului nostru de deplină egalitate și respect între națiuni, de independență și suveranitate, de neamestec în treburile interne și de dezvoltare liberă a fiecărei națiuni potrivit propriei voințe, să acționeze neabătut pentru înfăptuirea aspirațiilor tuturor popoarelor de a trăi libere și nestînjenite, într-un climat de pace și înțelegere.

Stimați tovarăși,

Doresc să-mi exprim, încă o dată, convingerea că în cadrul lucrărilor conferinței veți dezbate în spirit constructiv, cu adîncă răspundere, problemele activității scriitoricești, că hotărîrile pe care le veți lua vor asigura unirea tot mai strînsă a eforturilor tuturor creatorilor de literatură din țara noastră — din toate generațiile — pentru dezvoltarea și înflorirea tot mai puternică a artei și culturii noastre socialiste, pentru ridicarea la un nivel tot mai înalt a întregii activități culturale-educative, de formare a omului nou, înaintat al societății noastre socialiste.

Cu această convingere și cu dorința ca dezbaterile pe care le veți purta să se înscrie ca un moment important în promovarea unei literaturi militante care să contribuie la mersul înainte al societății noastre socialiste, la înflorirea multilaterală a patriei, urez succes deplin lucrărilor Conferinței scriitorilor. Vă doresc dumneavoastră, tuturor scriitorilor din România, realizări tot mai mari în activitatea de creație, făurirea unor opere tot mai valoroase, la nivelul înaltelor exigențe ale socialismului și comunismului în România.